

Wenken voor de bevelvoerders bij het uitrukken naar- en het optreden bij brand.

Algemeene aanwijzingen.

I. Het uitrukken.

1. Bij alarm vrage men naar adres van den brand (c.q. ongeval).
2. Zien of bezetting op tijd en present is.
3. Zoo noodig aanspanning controleeren.
4. Uitruk-automaat in werking stellen.
5. Adres brandmelding aan Wagenbestuurder (Koetsier) opgeven.
6. Contrôle op den te volgen weg.
Opm. Door het maken van een kleinen omweg, waardoor mogelijk met grooteren spoed gereden kan worden, is dikwijls vlugger de plaats des onheils te bereiken.
7. Indachtig zijn of in nabijheid adres, waterleiding afgesloten is; i.c. welke blusmiddelen aldaar aanwezig zijn.
8. Zich den aard van belendingen van het opgegeven adres indenken.
Opm. 1. of eventueel ziekenhuizen, theaters, hotels, bijzonder brandgevaarlijke inrichtingen in den omtrek aanwezig zijn;
Opm. 2. zoo mogelijk Districtchef raadplegen.

II. Aankomst.

1. Men bedenke dat onnoodig spreken (schreeuwen) en gejaagd bevelen verboden is.
2. Het verkennen van den brand of anderszins.
Opm. 1. Men trachte zoodra mogelijk het hart van den brand en den omvang daarvan te ontdekken.
Opm. 2. (Zie opm. 1. bij punt 8 van I).
3. Zoo noodig het commando "afleggen" geven.
4. Het doen verzenden van een naderbericht betreffende een brand of ongeval.
Opm. 1. Het telegrafisch naderbericht van een brand heeft ten doel het benodigde aantal stoomspuiten ter plaatse te krijgen.
Opm. 2. De telefonische toelichtingen behooren zoo volledig mogelijk te zijn; dit in verband met de door het Centraal-bureau te nemen maatregelen.
Opm. 3. In bijzondere gevallen het te vorderen materieel, in verband met de plaats van den brand, aangeven. Het kan b.v.b. voorkomen dat voertuigen

niet ter plaatse kunnen komen, zoodat alleen vaartuigen benut kunnen worden en dat bijzonder reddingmaterieel noodig is.

4. Bij ernstige branden blijft de draagbare telefoon bij de brandschel.

5. Het kiezen van de juiste plaats voor de voertuigen.

Opm. 1. De voertuigen mogen door hunne opstelling geen belemmering zijn bij de werkzaamheden en moeten zoodanig zijn opgesteld, dat zij niet meer behoeven te worden verplaatst.

Opm. 2. Paarden zoo noodig doen afspannen en (of) afdekken en naar de wacht terug zenden.

Opm. 3. De opstelling der voertuigen moet zoodanig zijn dat zij niet kunnen worden beschadigd (denken aan windrichting).

Opm. 4. Het reeds op het oogenblik van aankomst oordeelkundig kiezen van de plaats van het voertuig verdient alleszins aanbeveling.

Opm. 5. Voertuigen welken blijken niet voor de bestrijding noodig te zijn worden onmiddellijk naar de kazerne terug gezonden.

III. Redding.

1. De bevelvoerder heeft zijn volle aandacht te schenken aan eventueel in gevaar verkeerende personen; evenzoo ook aan bijzondere en waardevolle zaken.

2. Het redden van menschen gaat immer vóór.

3. Het gelijktijdig blusschen van den brand is meesttijds de snelste en zekerste redding.

4. Eventueel gewonde personen worden zoo noodig en zoo mogelijk een voorloopig verband aangelegd; den Geneeskundigen Dienst intusschen te doen waarschuwen.

5. In brand geraakte kleeding blussche men door middel van omhullen met een deken, tapijt en dergelijke, en die kleeding met inachtneming van de grootste voorzichtigheid te verwijderen.

6. Afrukken van deze kleeding kan ook ernstiger verwonding ten gevolge hebben.

7. Op bedwelmde personen passe men de kunstmatige ademhaling toe, met gebruik van zuurstofapparaat, nadat die personen vooraf in de buitenlucht zijn gebracht.

8. Trappen, gangen en lokalen, waarin door hitte of rook, personen bewusteloos kunnen zijn geraakt, moeten zoo spoedig en zorgvuldig mogelijk worden doorzocht.

9. Moet redding plaats vinden langs gangen of trappen, dan moeten deze zooveel mogelijk door het gesloten houden der

deuren van rook worden vrij gehouden. Het aanvallen van den brand langs een anderen weg b.v. door een venster of andere deur is in dit geval gewenscht.

10. Men trachte immer het noodeloos uit verdiepingen springen te voorkomen.

11. Moet een springzeil worden benut, dan dit door het grootst mogelijke aantal personen te doen bedienen.

Opm. Men trachte springende personen zooveel mogelijk in het midden van het zeil op te vangen.

12. Kan van een ladder nuttig gebruik worden gemaakt dan doet men deze opstellen (c.q. inhangen).

13. De leider vestige zoo mogelijk en zoo noodig de aandacht op het gebruik van redlijn.

14. Men bedenke dat het redden met een springzeil en zelfs met mechanische- of redladders en redlijn niet altijd zonder gevaar voor de betrokkenen is, zoodat deze middelen alleen dán moeten worden toegepast, als redden langs den gewoonen weg niet mogelijk blijkt.

15. Bestaat geen onmiddellijk levensgevaar, dan verzuime men niet ter geruststelling van de in gevaar verkeerenden, één of meerdere manschappen naar de bedreigden te zenden.

IV. Bestrijding

1. Het gebruik van kleine blusmiddelen (emmer water, zand, dweil, kwast etc.) dient zoo doenlijk het eerst te worden toegepast.

2. Het bepalen van het aantal en de juiste plaats van de uit te brengen stralen.

Opm. 1. Hierbij dient te worden overwogen dat het aantal uit te brengen stralen, met het oog op te verwachten uitbreiding van den brand, mogelijk grooter moet zijn dan aanvankelijk te zien is; m.a.w. slangen desnoods uitleggen maar nimmer onnoodig gebruiken.

Opm. 2. Bij het uitleggen van slangen zooveel mogelijk trachten ééne zijde van den weg vrij te houden, tramverkeer niet te belemmeren en te voorkomen dat slangen onoordeelkundig liggen en elkaar onnoodig kruisen (denk aan gebruik zadelhout, slangenophouders en slangenwindsels).

3. Ter voorkoming van onnoodige waterschade bedenke men, dat naar gelang de brand hooger is gelegen de kans op waterschade grooter is, zoo zuinig mogelijk met water worde omgegaan en zoodra mogelijk het gebruikte water moet worden verwijderd. Alleen bij hooge noodzakelijkheid slangen uitleggen door belendingen.

Opm. Bij voorkeur met gummi gevoerde slangen gebruiken.

4. Trachten door verplaatsing van waardevolle zaken of anderszins de schade zooveel mogelijk te beperken.

5. Bij aanwezigheid van vluchtige oliën en dergelijke, trachte men die spiritualiën weg te voeren of de toestellen en voorwerpen waarin deze zijn geborgen te bedekken en nat te houden.

6. Indachtig zijn dat bij mogelijk te verwachten ontploffingen, het personeel zich tijdig veilig kan opstellen.

7. Bij hinderlijke rook of gassen benutte men den rookhelm; bij dikke rook in uitgestrekte ruimten tevens asbesthandschoenen gebruiken.

8. Wordt men tijdens de bestrijding als bevelvoerder vervangen, zoo zal een kort en zakelijk verslag van de verrichtingen en bevindingen worden gegeven en men de daarmede verband houdende aanwijzingen doen.

9. Zoo noodig de stroom van het tramnet uitschakelen.

Opm. 1. Hierbij het desbetreffende kaartje raadplegen en tevens denken aan gebruik maken van gummi hand- en overschoenen.

Opm. 2. Zoo mogelijk steeds trampersoneel hierbij raadplegen.

10. Bij blusschen met slang en straalpijp moet steeds worden bedacht, dat de volle kracht van de straal rechtstreeks in het vuur moet worden gebracht, tenzij met een sproeiende straal een beter effect kan worden verkregen.

Opm. Nimmer mag water worden gegeven indien geen vuur wordt gezien, tenzij zulks voor verdrijven van hitte of rook alsmede voor bescherming noodig mocht zijn, men denke hierbij aan het gebruik der sproeistraalpijp.

11. Bij vriezend weder wordt de kraan aan de straalpijp nimmer geheel gesloten.

12. In smalle straten kan het nuttig zijn den brand van uit de overliggende perceelen te bestrijden.

Opm. 1. In bovenbedoeld geval dienen als regel de slangen tegen den buitengevel te worden opgehaald.

Opm. 2. Het gebruik van de straalpijp met het beweegbaar mondstuk is alsnu aan te bevelen.

13. Kan bij brand in een kelder niet binnen worden gedrongen, zoo make men gaten in den boven gelegen vloer en bestrijde men het vuur evenzeer met het beweegbaar straalpijpmondstuk.

14. Wordt het blusschingswerk bij brand in kelders door rook of anderzins belemmerd dan houde men den vloer van het daarboven gelegen vertrek zoo mogelijk nat.

15. Ter voorkoming van het overslaan van een brand naar nevenliggende ruimten, aldaar gordijnen en dergelijke licht brandbare goederen doen verwijderen; zoo noodig en zoo mogelijk bewoners met kleine blusmiddelen overwaaiende vonken doen blusschen.

16. Bij brand in transformatoren of dergelijke sterkstroominstallaties bedenke men dat in geen geval water tot blusschen worde aangewend; luchtafsluiting met zand is gewoonlijk hiertoe het aangewezen middel.

17. Bij brand in gasmeters, gasleidingen en dergelijke trachte men de pijpopening met een natte dweil af te sluiten; daarna deze opening zoo spoedig mogelijk te dichten.

18. Bij brand in oliën of dergelijke stoffen, welke zich niet met water laten vermengen, trachte men deze van de buitenlucht te doen afsluiten door bedekken met natte zeilen, kleeden, zand, speksteenpoeder, gemalen krijt en dergelijke.

Opm. 1. Bij enkele gevallen lukt de blussching door een waterstraal scherenderwijs over de brandende vloeistof te doen strijken; dit middel mag echter niet worden toegepast als gevaar van overvloeiing van het vaatwerk bestaat.

Opm. 2. Dampen bij deze branden ontstaan, zijn in den regel zeer licht ontvlambaar en met lucht vermengd, explosief; men onthoude zich van het brengen van vuur (fakkels, brandende kaarsen) in de nabijheid daarvan.

19. Het doorzoeken van ruimten, waarin zich brandbare, i.c. explosieven, gassen kunnen verzamelen of worden vermoed, mag nimmer met open licht geschieden.

Opm. 1. Hierbij de elektrische looplamp te gebruiken.

Opm. 2. Inschakelen van elektrische lampen mag niet in deze ruimten geschieden.

V. Na-werkzaamheden.

1. De met het na- en opruimingswerk belaste bevelvoerder zorge vóór het verlaten van het terrein van den brand (c.q. ongeval) dat het verdere blusschings- of ander werk kan worden overgelaten aan het kleinst mogelijke aantal manschappen.

2. Alvorens het terrein van den brand te verlaten, overtuige men zich dat zowel het personeel als materieel op het voertuig aanwezig is.

3. Wanneer voor het nablusschen langdurige opruimingswerken noodig zijn doet men deze zoveel mogelijk door belanghebbende zelf uitvoeren.

VI. Terugkeer in de kazerne.

1. Bij terugkomst in de kazerne zal zoo spoedig doenlijk eene inspectie over de aanwezigheid en bruikbaarheid van materieel of anderszins plaats hebben en voor de noodige aanvulling of voorzieningen worden gezorgd.

VII. Brand in een woonhuis.

1. Onder woonhuis wordt hier verstaan een gebouw, dienende tot huisvesting van menschen.

2. Moet hierbij worden gedacht aan het redden van vele personen dan bedenke men dat het naderbericht hieromtrent de bijzonderheden inhoudt.

Opm. Het ontbrekende reddingsmaterieel worde onverwijld gevorderd.

3. Het zoeken naar personen, vooral in de nabijheid van nooduitgangen op zolders enz., treedt alsnu op den voorgrond. Hetzelfde geldt voor het doorzoeken van bedsteden en vooral de ruimten daaronder.

4. Bij paniek geruststellend optreden, zooveel mogelijk verlichting inschakelen; zijn ongelukken te vreezen dan assistentie vorderen, zoo noodig en zoo mogelijk rook afvoeren.

Opm. Het opstellen van personeel bij uitgangen en nooduitgangen ter bevordering van zooveel mogelijk ordelijk en spoedigen ontruiming van het gebouw, verdient hierbij aanbeveling, men trachte tegelijkertijd het gebouw in den rug van het vluchtende publiek binnen te dringen.

5. De mogelijkheid tot overslaan van den brand door houten trapafscheidingen, lift-, lucht-, licht- en wasemkokers, alsook langs open trappen, nooduitgangen, zolderluiken en deuren in tusschenafscheidingen verdient daarna allereerst aandacht.

6. Bij branden van houtwerk in- of aan schoorsteenen wordt dat houtwerk zoover verwijderd dat de zekerheid bestaat dat de brand niet meer opnieuw kan aanwakkeren.

Opm. 1. Deze verwijdering geschiedt met oordeel opdat geen draagpunten worden verzwakt; mocht dit laatste onvermijdelijk zijn dan worden noodsteunen aangebracht.

Opm. 2. Men zij indachtig dat door een dergelijken brand ook houtwerk van belendingen kan worden aangetast.

7. Bij brand in schoorsteenen bedenke men dat plaatselijke warmte uitstraling van het metselwerk oorzaak kan zijn, dat elders in hetzelfde of aangrenzende perceel brand ontstaat.

8. Bij blussching van schoorsteenbrand, het verrichten van sloopwerk of anderszins, behoede men nevenvertrekken voor schade door stof en dergelijke.

9. Het wegbreken van houtwerk, versiering en dergelijke tot het opsporen van brandhaarden geschiede omzichtig.
Opm. Tot het beperken van schade bore men openingen tot het juist bepalen van de plaats.

10. Brandend beddegoed uitsluitend buiten het gebouw te blusschen.

11. Behang, lambriseering, pleister etc. waar mogelijk bij de blussching vonken zouden kunnen achterblijven, moeten voor zoover noodig, worden verwijderd.

12. Plafonds, z.g. brabantische muren en dergelijke uit riet en kalk bestaande afscheidingen, zijn uit den aard van hunne samenstelling licht brandbaar en werken dikwijls mede tot het op onverwachte wijze verspreiden van een brand.

13. Nimmer vergete men bij het constateeren van toestanden in strijd met eenige wet of verordening daarvan rapport uit te brengen of gevolg aan te geven.

VIII. Brand in winkels.

1. De telefonische toelichting van het naderbericht zal hier veelal dienen te worden gebaseerd op den meerderen of minderen brandgevaarlijken aard der aanwezige winkelgoederen en den omvang van het winkelbedrijf.

2. Alsnu denken aan de toepassing van de voor diverse stoffen aangewezen blusmiddelen.
Opm. Zie (punt 18 van IV).

3. Het onoordeelkundig verbrijzelen van groote winkelruiten bevordert meesttijds het uitbreiden van den brand.

4. De toegangen tot boven winkels gelegen woningen, bergplaatsen, ateliers enz., bevinden zich dikwijls in de winkelruimten, waarop bij verkenning i.c. redding, moet worden gerekend.

5. Gebruik maken van de in winkel- en etalageruimten mogelijk aanwezige blusmiddelen.

6. Bij brand in grootere winkels, warenhuizen en dergelijke waarin tijdens het uitbreken van den brand menschen in groote getalen aanwezig kunnen zijn, bedenke men dat voor het reddingswerk die maatregelen moeten worden getroffen zooals die bij "Brand in een woonhuis" zijn aangegeven.

7. Hetzelfde geldt ook bij paniek, zie No. 4 van VII.

IX. Brand in pakhuizen.

1. Bij de telefonische toelichting van het naderbericht zal hier rekening dienen te worden gehouden met den meerderen of minderen brandgevaarlijken aard en den omvang van den opslag.

2. Bij het verkennen van een pakhuisbrand dient vooral rekening te worden gehouden met de omstandigheid, dat door blusch- of lekwater mogelijk elders brand ontstaat of bijzondere schade wordt veroorzaakt.

Opm. 1. Hierbij is o.m. gedacht aan den opslag van stoffen welke door aanraking met water ontbranden of vergassen.

Opm. 2. Overigens die blusmiddelen aanwenden, welke in verband met den aard der brandende stoffen hiervoor in aanmerking komen.

Opm. 3. Zie punt 18 van IV.

3. Gloeiende ijzerconstructies, gegoten ijzeren kolommen en dergelijke zoo min mogelijk te bespuiten; balken schoren, dakspanten in de eerste plaats daar blusschen waar zij steun geven.

4. Men bedenke dat bij uitgebreide opslag het onoordeelkundig verplaatsen van goederen, of blusschen van den opslag het instorten daarvan gevaar voor het personeel te duchten geeft.

Opm. Men denke hier aan hoog gestapelde vaten, balen, pakken, kisten en dergelijke.

5. Voortdurend zij men bedacht dat afscheidingen van gedeelten, waarbinnen de brand woedt, steeds worden nagegaan ter controleering van plaatselijke temperatuursverhoogingen, waardoor overslaan van den brand te duchten is.

Opm. Hiertegen dienen bijtijds maatregelen te worden getroffen.

6. Ook dient er bij de verkenning te worden gelet op het gevaar van uitbreiding, mogelijk ook later, door openstaande deuren, liftschachten, open trappen, hijschgaten, transport- en lichtkokers en dergelijke.

7. Men houde steeds rekening met de mogelijkheid dat afscheidingen van opslagplaatsen door den brand op voor de uitbreiding gevaarlijke wijze kunnen ontzetten. Ook het gevaar door instorten van vloeren worde steeds onder de oogen gezien.

Opm. Bij dit laatste vooral aan het gevaar voor het personeel te denken.

8. Heeft tijdens den brand, door den wind of anderszins, onrustbarend verspreiding van vuur of vonken plaats, worde in het belang en de veiligheid van de in den omtrek aanwezige gebouwen, intijds maatregelen getroffen.

Opm. Is blusschieten of nat houden niet noodig dan toch speciale bewaking doen verrichten.